

ΜΗΝ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ἔχων ἡμέρας Τριάκοντα μίαν
Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 9 καὶ ἡ νύξ ὥρας 15

1. Τετάρτη. Ναοὺμ τοῦ προφήτου (700 π.Χ.). Φιλαρέτου τοῦ ἐλεήμονος († 792), Θεοκλήτου ἀρχιεπ. Λακεδαιμονίας.

Διὰ τὰς ἐν καθημερινῇ ἀκολουθίας μετὰ Παρακλητικῆς βλέπε ἔμπροσθεν εἰς τὰς γενικὰς τυπικὰς διατάξεις (§§1-32). Ἀπόστολος: ἡμέρας, Τετ. κη' ἔβδ. ἐπιστ. (Β' Τιμ. δ' 9-22)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Τετ. ια' ἔβδ. Λουκᾶ (Λκ. κ' 1-8).

2. Πέμπτη. Ἀββακοὺμ προφήτου (700 π.Χ.). Θεοφίλου ὀσίου († 251), Μυρόπης μάρτυρος (δ' αἰ.).

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Πέμ. κη' ἔβδ. ἐπιστ. (Τιτ. α' 5-14)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Πέμ. ια' ἔβδ. Λουκᾶ (Λκ. κ' 9-18).

3. Παρασκευή. Σοφονίου προφήτου (665-605 π.Χ.). Ἀγγελῆ νεομάρτυρος τοῦ Ἀργείου τοῦ ἐν Χίῳ ἀθλήσαντος († 1813).

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Παρ. κη' ἔβδ. ἐπιστ. (Τιτ. α' 15-β' 10)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Παρ. ια' ἔβδ. Λουκᾶ (Λκ. κ' 19-26).

4. Σάββατον. Βαρβάρας μεγαλομάρτυρος († 306), Ἰωάννου ὀσίου τοῦ Δαμασκηνοῦ († 760). Σεραφεῖμ Φαναρίου ἱερομ. († 1601).

Εἰς τὴν θ'. Ἀντὶ ἀπολυτικίου καὶ κοντακίου, τὰ τροπάρια τῆς ὥρας.

Ἡ ἀκολουθία ψάλλεται ὡς ἔχει ἐν τῷ Μηναίῳ. Εἰς τὰ ἐσπέρια Καὶ νῦν, τὸ α' θεοτοκίον τοῦ ἀποδιδομένου ἤχου «Παρῆλθεν ἡ σκιά» μετὰ τὰ ἀπόστιχα καὶ τὸ Δόξα τοῦ ἐσπερινοῦ, Καὶ νῦν, «Θεοτόκε, σὺ εἶ ἡ ἄμπελος... μετὰ τοῦ ὀσίου...» (βλ. σ. 54). [Εἰς τὸ μεσονυχτικόν, τὸ διὰ τὴν λιτὴν σι-

χηρόν τῆς ἁγίας μετὰ τοῦ θεοτοκίου (ἐὰν ὑπάρχουν εἰς τὸ Μηναῖον)]. Ἀπολυτικά, τῆς ἁγίας «*Βαρβάραν τὴν ἁγίαν*», Δόξα, τοῦ ἁγίου «*Ὁρθοδοξίας ὁδηγέ*», Καὶ νῦν, «*Ὁ δι' ἡμᾶς γεννηθείς*».

Εἰς τὸν ὄρθρον κανόνες, ὁ μικρὸς παρακλητικὸς τῆς Θεοτόκου καὶ ὁ ἐν τῷ Μηναίῳ κοινὸς τῶν ἁγίων. Καταβασίαι οἱ εἰρμολοί «*Χριστὸς γεννᾶται*». Ἐξαποστειλάρια μετὰ θεοτοκίου καὶ στιχηρὰ εἰς τοὺς αἶνους μετὰ τῶν Δόξα, Καὶ νῦν αὐτῶν, ὡς ἐν τῷ Μηναίῳ. Δοξολογία μεγάλη καὶ τὸ ἀπολυτίκιον τῆς ἁγίας «*Βαρβάραν τὴν ἁγίαν*».

Εἰς τὴν λειτουργίαν. Μετὰ τὴν εἴσοδον ἀπολυτικά τῆς ἁγίας, τοῦ ὁσίου καὶ τοῦ ναοῦ, κοντάκιον «*Ἡ παρθένος σήμερον τὸν προαιώνιον Λόγον*». Ἀπόστολος: τῆς ἁγίας, Πέμ. ιε' ἐβδ. ἐπιστ., «*Πρὸ τοῦ ἔλθειν τὴν πίστιν*» (Γαλ. γ' 23-δ' 5). Εὐαγγέλιον: ὁμοίως, Δευτ. ιε' Ματθ., «*Ἠκολούθει τῷ Ἰησοῦ ὄχλος πολὺς*» (Μρ. ε' 24-34). Κοινωνικὸν «*Εἰς μνημόσυνον*».

Σημειώσεις. 1. Ὅπου ἐφορτάζεται ἐπισημότερον ἡ ἁγία Βαρβάρα, ἡ ἀκολουθία αὐτῆς ψάλλεται ἐξ ἰδιαίτερας φυλλάδος. Ἐὰν τυχὸν τὸ Μηναῖον παραθέτῃ τὴν τάξιν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ ὄρθρου, ἀναγινώσκειται Εὐαγγέλιον τῆς ἁγίας, Σαβ. ιζ' ἐβδ. Ματθ., «*Ὁμοιώθη ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν*» (Μτθ. κε' 1-13).

2. Εὐθετώτερον ἀρμύζει ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς μάρτυρος τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Τετάρτης τῆς γ' ἐβδ. Ματθαίου, αἱ φράσεις τοῦ ὁποίου «...ὡς πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων... καὶ μαστιγώσουσιν ὑμᾶς... παραδώσει δὲ ἀδελφὸς ἀδελφὸν εἰς θάνατον καὶ πατὴρ τέκνον καὶ θανατώσουσιν ἡμᾶς» ἐναρμονίζονται ὡς ἄριστα πρὸς τὰς λεπτομερείας τοῦ μαρτυρίου τῆς ἁγίας ὅθεν προτιμότερον τοῦτο τοῦ εἰθισμένου διὰ γυναικάς μάρτυρας (αἰμορροούσης).

5. † **ΚΥΡΙΑΚΗ ΚΗ' (Ι' ΛΟΥΚΑ).** † Σάββα ὁσίου τοῦ ἡγιασμένου († 532). Διογένους μάρτυρος. Ἦχος γ', ἐωθινὸν ζ'.

Εἰς τὴν θ'. Ἀπολυτικά «*Βαρβάραν τὴν ἁγίαν*», Δόξα, «*Ὁρθοδοξίας ὁδηγέ*» κοντάκιον «*Τῷ ἐν Τριάδι εὐσεβῶς*».

Εἰς τὸν ἑσπερινόν. Ὁ προοιμιακὸς καὶ τὸ Ψαλτήριον.

Εἰς τὸ «*ΚΥΡΙΕ, ΕΚΕΚΡΑΞΑ*», ἀναστάσιμα 6, τοῦ ὁσίου προσόμοια 3 «*Σάββα θεόφρον*» κ.λπ. εἰς 4, Δόξα, «*Τὸ κατ' εἰκόνα τηρήσας*», Καὶ νῦν, «*Πῶς μὴ θαυμάσωμεν*».

ΕΙΣΟΔΟΣ, «*Φῶς ἰλαρόν*», τὸ προκείμενον τῆς ἡμέρας καὶ τὰ ἀναγνώσματα.

ΑΠΟΣΤΙΧΑ τὰ ἀναστάσιμα, Δόξα, «*Τῶν μοναστῶν τὰ πλήθη*», Καὶ νῦν, θεοτοκίον «*Ἀνύμφευτε παρθένε*» (Παρακλητική, ἦχος πλ. δ', Σαβ. ἑσπέρας):

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ «*Εὐφραινέσθω τὰ οὐράνια*», Δόξα, «*Ταῖς τῶν δακρῶν σου ῥοαῖς*», Καὶ νῦν, «*Ὁ δι' ἡμᾶς γεννηθεῖς*».

Εἰς τὸ μεσονυκτικόν. Μετὰ τὸν ν' ψαλμὸν ὁ τριαδικὸς κανὼν τοῦ ἡχοῦ, τὰ διὰ τὴν λιτὴν ιδιόμελα τοῦ ὁσίου ὡς ἐν τῷ Μηναιῷ, τὰ τριαδικὰ «*Ἄξιον ἐστί*», τρισάγιον κ.λπ., τὸ ἀπολυτικίον τοῦ ἁγίου «*Ταῖς τῶν δακρῶν σου ῥοαῖς*».

Εἰς τὸν ὄρθρον. Μετὰ τὸν ἐξάψαλμον, εἰς τὸ «*Θεὸς Κύριος*» τὰ ἐν τῷ ἑσπερινῷ ἀπολυτικά. [Τὸ Ψαλτήριον καὶ ὁ πολυέλεος.]

ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ τὰ ἀναστάσιμα τῶν δύο στιχολογιῶν (ἀλλ' εἰς τὸ Καὶ νῦν τῆς α' στιχολογίας τὸ θεοτοκίον τοῦ ἀναστασίμου ἀπολυτικίου «*Σὲ τὴν μειτεύσασαν*»): εἶτα τὸ τῆς β' στιχολογίας κάθισμα τοῦ ἁγίου «*Τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου ἄρας*», Δόξα, τὸ μετὰ τὸν πολυέλεον «*Τὰ ἐπίγεια πάντα*», Καὶ νῦν, τὸ θεοτοκίον «*Τὴν οὐράνιον πύλην*». Εὐλογητάρια. Ἡ ὑπακοή, οἱ ἀναβαθμοὶ καὶ τὸ προκείμενον τοῦ ἡχοῦ.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ἑωθινὸν (ς') μετὰ πάσης τῆς συνήθους τάξεως αὐτοῦ.

ΚΑΝΟΝΕΣ, ὁ ἀναστάσιμος μετὰ τῶν εἰρμῶν καὶ ὁ τοῦ ὁσίου: ἀπὸ γ' ὤδης τὸ τοῦ ὁσίου κοντάκιον μετὰ τοῦ οἴκου καὶ τὸ μεσῶδιον αὐτοῦ κάθισμα μετὰ τοῦ θεοτοκίου: ἀφ' ἧς τὸ ἀναστάσιμον κοντάκιον μετὰ τοῦ οἴκου καὶ τὸ συναξάριον.

ΚΑΤΑΒΑΣΙΑΙ οἱ εἰρμοὶ «*Χριστὸς γεννᾶται*»: «*Τὴν τιμιωτέραν*», «*[Μεγάλυνον, ψυχὴ μου...] Μυστήριον ξένον*».

ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΑ «*Ἄγιος Κύριος*», τὸς ε' ἀναστάσιμον «*Δεικνύων ὅτι ἄνθρωπος*», καὶ τὰ τοῦ Μηναιῶ.

Εἰς τοὺς Αἰνοὺς στιχηρὰ ἀναστάσιμα 4 καὶ τοῦ ὁσίου προσόμοια 3 «*Ὁ ὑπερόπτης τῶν κάτω*» κ.λπ. εἰς 4, εἰς στίχους τὰ δύο τελευταῖα α') «*Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τοῦ ὁσίου αὐτοῦ*», β') «*Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον*», Δόξα, τὸς ε' ἑωθινὸν «*Ἡ ὄντως εἰρήνη*», Καὶ νῦν, «*Ἐπευλογημένη*». Δοξολογία μεγάλη, «*Σήμερον σωτηρία*».

Εἰς τὴν λειτουργίαν. Τὰ ἀντίφωνα [ἢ τὰ τυπικὰ μετὰ μακαρισμῶν] (βλέπε ἔμπροσθεν γεν. τυπ. διατάξεις §§64-66).

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟΝ ἀπολυτικά «*Εὐφραίνεσθω τὰ οὐράνια*», «*Ταῖς τῶν δακρῶν σου*» καὶ τοῦ ναοῦ, κοντάκιον «*Ἡ παρθένος σήμερον τὸν προαιώνιον Λόγον*».

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ. Ἀπόστολος –μετὰ προκειμένου τοῦ μηνολογίου– τοῦ ὁσίου, Σαβ. κζ' ἔβδ. ἐπιστ., «*Ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος*» (Γαλ. ε' 22-ς' 2)· Εὐαγγέλιον Κυρ. ι' Λουκᾶ, «*Ἦν διδάσκων ὁ Ἰησοῦς ἐν μιᾷ τῶν συναγωγῶν*» (Λκ. ιγ' 10-17)·

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ «*Αἰνεῖτε*»· «*Εἶδομεν τὸ φῶς*», καὶ τὰ λοιπὰ τῆς λειτουργίας ὡς συνήθως.

6. Δευτέρα. † Νικολάου ἀρχιεπισκόπου Μύρων τῆς Λυκίας τοῦ θαυματουργοῦ († 330).

Εἰς τὴν θ'. Ἀπολυτικά «*Εὐφραίνεσθω τὰ οὐράνια*», Δόξα, «*Ταῖς τῶν δακρῶν σου ῥοαῖς*»· ἀντὶ κοντακίου ἢ ὑπακοῆ τοῦ ἤχου.

Ἡ ἐορτάσιμος ἀκολουθία ὡς ἐν τῷ Μηναίῳ ἄνευ Παρακλητικῆς (τυπικὸν 6ης Δεκ. §§1-3).

Εἰς τὸν ἔσπερινὸν τὰ 4 ἔσπέρια προσόμοια «*Μύροις παροικήσας*» κ.λπ. εἰς 6. Τὰ διὰ τὴν λιτὴν ἰδιόμελα εἰς τὸ μεσονυκτικόν, ὡς εἴθισται. Τὸ ἀπολυτικίον «*Κανόνα πίστεως*» εἰς μὲν τὸν ἔσπερινὸν καὶ μετὰ τὴν μεγάλην δοξολογίαν ἅπαξ, εἰς δὲ τὸ «*Θεὸς Κύριος*» δῖς (μετὰ τοῦ Δόξα), καὶ θεοτοκίον «*Τὸ ἀπ' αἰῶνος*».

Εἰς τὸν ὄρθρον οἱ ἐν τῷ Μηναίῳ κανόνες (μετὰ τῶν εἰρμῶν τοῦ α'). Καταβασίαι οἱ εἰρμοὶ «*Χριστὸς γεννᾶται*». Εἰς τοὺς αἶνους Καὶ νῦν, «*Μακαρίζομέν σε*» (βλ. σ. 54). Δοξολογία μεγάλη.

Εἰς τὴν λειτουργίαν κοντάκιον «*Ἡ παρθένος σήμερον τὸν προαιώνιον Λόγον*». Ἀπόστολος: τοῦ ἱεράρχου, 6 Δεκ., «*Πείθεσθε τοῖς ἡγουμένοις ὑμῶν*» (Ἑβρ. ιγ' 17-21)· Εὐαγγέλιον: ὁμοίως, «*Ἔστη ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ τόπου πεδινοῦ*» (Λκ. ζ' 17-23). Κοινωνικὸν «*Εἰς μνημόσυνον*».

7. Τρίτη. Ἀμβροσίου ἐπισκόπου Μεδιολάνων († 397). Ἀθηνοδώρου μάρτυρος.

Διὰ τὰς ἐν καθημερινῇ ἀκολουθίας μετὰ Παρακλητικῆς βλέπε ἔμπροσθεν εἰς τὰς γενικὰς τυπικὰς διατάξεις (§§1-32). Ἀπόστολος: ἡμέρας, Τρ. κθ' ἔβδ. ἐπιστ. (Ἐβρ. δ' 1-13)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Τρ. ιβ' ἔβδ. Λουκᾶ (Λκ. κα' 12-19).

- 8. Τετάρτη.** Προεόρτια τῆς συλλήψεως τῆς ἁγίας Ἄννης, Παταπίου ὀσίου († η' αἰ.). Σωσθένους, Ἀπολλώ, Τυχικοῦ κ.λπ. ἐκ τῶν 70 (α' αἰ.)· Παρθενίου ὀσίου τοῦ ἐν Χίῳ.

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Τετ. κθ' ἔβδ. ἐπιστ. (Ἐβρ. ε' 11-ς' 8)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Τετ. ιβ' ἔβδ. Λουκᾶ (Λκ. κα' 5-8, 10-11, 20-24).

- 9. Πέμπτη.** Ἡ σύλληψις τῆς ἁγίας Ἄννης τῆς μητρὸς τῆς Θεοτόκου· ἀνάμνησις τῶν ἐγκαινίων τοῦ ἐν Κύπρῳ ἱ. ναοῦ τοῦ ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (ἐν ἔτει 1091). Ἄννης τῆς μητρὸς Σαμουὴλ τοῦ προφήτου (1160 π.Χ.).

Ἡ ἀκολουθία τοῦ Μηναίου, ἐορτάσιμος οὔσα, ψάλλεται ἄνευ Παρακλητικῆς. Εἰς τὸν ἐσπερινὸν γίνεται εἴσοδος. Εἰς τὸν ὄρθρον (ἄνευ πολυελέου) τὰ καθίσματα τῆς α' στιχολογίας ὡς ἐν τῷ Μηναίῳ, εἶτα τὸ τῆς β' στιχολ. «*Ἀδάμ, ἀνακαινίσθητι*» (ἄπαξ), Δόξα, Καὶ νῦν, «*Ἀναβόησον, Δαυίδ*»· καταβασίαι οἱ εἰρμοὶ «*Χριστὸς γεννᾶται*»· «*Τὴν τιμωτέραν*»· αἶνοι καὶ δοξολογία μεγάλη. Εἰς τὴν λειτουργίαν κοντάκιον τῆς ἁγίας «*Εορτάζει σήμερον*»· Ἀπόστολος –μετὰ προκειμένου τῆς 4ης Δεκ.– τῆς ἁγίας, 23 Σεπτ., «*Ἀβραάμ δύο υἱοὺς ἔσχεν*» (Γαλ. δ' 22-27)· Εὐαγγέλιον: ὁμοίως, Σαβ. ς' ἔβδ. Λουκᾶ, «*Οὐδεὶς λύχνον ἄψας*» (Λκ. η' 16-21)· κοινωνικὸν «*Ἀγαλλιᾶσθε, δίκαιοι*».

- 10. Παρασκευή.** Μηνᾶ τοῦ καλλικελάδου τοῦ Ἀθηναίου (γ' αἰ.), Ἐρμογένους, Εὐγράφου μαρτύρων.

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Παρ. κθ' ἔβδ. ἐπιστ. (Ἐβρ. ζ' 18-25)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Παρ. ιβ' ἔβδ. Λουκᾶ (Λκ. κα' 37-κβ' 8).

- 11. Σάββατον.** Δανιὴλ ὀσίου τοῦ στυλίτου. Λουκᾶ τοῦ νέου († 980).

Ἡ ἀκολουθία τοῦ Σαββάτου ψάλλεται μὲ «*Θεὸς Κύριος*» (βλέπε ἔμπροσθεν εἰς τὰς γενικὰς τυπικὰς διατάξεις §§31-44). Ἀπόστολος: ἡμέρας, Σαβ. κθ' ἔβδ. ἐπιστ. (Ἐφ. β' 11-13)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Σαβ. ιβ' ἔβδ. Λουκᾶ (Λκ. ιγ' 19-29).

12. † **ΚΥΡΙΑΚΗ ΚΘ' (ΙΑ' ΛΟΥΚΑ)**. «Τῶν ἁγίων προπατόρων». † Σπυρίδωνος Τριμυθοῦντος τοῦ θαυματουργοῦ († 348). Ἰωάννου ὁσίου, ἐπισκόπου Ζιχνῶν († 1333). Ἦχος δ', ἔωθινὸν ζ' (τυπικὸν 12ης Δεκεμβρίου §§2-4).

Τὴν ἀκολουθίαν τῶν προπατόρων ζῆτει μετὰ τὴν 10ην Δεκεμβρίου.

Εἰς τὴν θ'. Ἀπολυτίκιον «Ἐπομονῆς στυλὸς γέγονας» κοινάκιον «Ὡς περ ἄστῆρ πολύφωτος».

Εἰς τὸν ἔσπερινόν. Ὁ προοιμακὸς καὶ τὸ Ψαλτήριον.

ΕΙΣ ΤΟ «ΚΥΡΙΕ, ΕΚΕΚΡΑΞΑ», ἀναστάσιμα 4, τῶν προπατόρων προσόμοια μόνον 3 καὶ τοῦ ἁγίου ἕτερα 3, Δόξα, «Τοὺς πρὸ τοῦ νόμου πατέρας», Καὶ νῦν, «Ὁ διὰ σέ θεοπάτωρ».

ΕΙΣΟΔΟΣ, «Φῶς ἱλαρόν», τὸ προκείμενον τῆς ἡμέρας [εἰ βούλει, καὶ τὰ ἀναγνώσματα τοῦ ἱεράρχου].

ΑΠΟΣΤΙΧΑ τὰ ἀναστάσιμα, Δόξα, τοῦ ἁγίου «Ἰεραρχῶν τὸ θεῖον κειμήλιον», Καὶ νῦν, «Τῶν προπατόρων τὸ σύστημα».

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ «Τὸ φαιδρὸν τῆς ἀναστάσεως», Δόξα, «Τῆς συνόδου τῆς πρώτης», Καὶ νῦν, «Ἐν πίστει τοὺς προπάτορας».

Εἰς τὸ μεσονυκτικόν. Μετὰ τὸν ν' ψαλμόν, ὁ τριαδικὸς κανὼν τοῦ ἤχου, τὰ διὰ τὴν λιτὴν στιχηρὰ ιδιόμελα τοῦ ἱεράρχου, τὰ τριαδικὰ «Ἄξιον ἐστί», τρισάγιον κ.λπ. καὶ ἀπολυτίκιον «Ἐν πίστει τοὺς προπάτορας».

Εἰς τὸν ὄρθρον. Μετὰ τὸν ἐξάψαλμον, εἰς τὸ «Θεὸς Κύριος» τὰ ἐν τῷ ἔσπερινῷ ἀπολυτικά ὡς προεγράφησαν. [Τὸ Ψαλτήριον καὶ ὁ ἄμωμος.]

ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ τὰ ἀναστάσιμα τῶν δύο στιχολογιῶν (ἀλλ' εἰς τὸ Καὶ νῦν τῆς α' στιχολογίας τὸ θεοτοκίον τοῦ ἀναστασίμου ἀπολυτικίου «Τὸ ἀπ' αἰῶνος»)· εἶτα τὸ τῆς β' στιχολογίας κάθισμα τοῦ ἁγίου «Τοῖς λόγοις ἐκόσμησας», Δόξα, τὸ μετὰ τὸν πολυέλεον «Ἀνακτόροις καὶ μύσταις», Καὶ νῦν, τὸ θεοτοκίον «Χαῖρε, θρόνε πυρίμορφε». Εὐλογητάρια. Ἡ ὑπακοή, οἱ ἀναβαθμοὶ καὶ τὸ προκείμενον τοῦ ἤχου.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ἔωθινὸν (ζ') μετὰ πάσης τῆς συνήθους τάξεως αὐτοῦ.

ΚΑΝΟΝΕΣ, ὁ ἀναστάσιμος μετὰ τῶν εἰρωμῶν, ὁ τῶν προπατόρων «Πατράσιν αἰῶνων προσάξαμεν», καὶ ὁ τοῦ ἁγίου· ἀπὸ γ'

ὠδῆς ἢ ὑπακοῆ «*Εἰς δρόσον τοῖς παισὶ*» καὶ τὸ ἀναστάσιμον κοντάκιον μετὰ τοῦ οἴκου· ἀφ' ἧς τὸ κοντάκιον μετὰ τοῦ οἴκου τῶν προπατόρων, καὶ τὰ ἐν τῷ Μηναίῳ συναξάρια τῆς ἡμέρας καὶ τῆς Κυριακῆς.

ΚΑΤΑΒΑΣΙΑΙ οἱ εἰρμοὶ «*Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε*» «*Τὴν τιμιωτέραν*», καὶ ὁ εἰρμὸς «*[Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, τὴν τιμιωτέραν...] Μυστήριον ξένον*».

ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΑ «*Ἅγιος Κύριος*», τὸ ζ' ἀναστάσιμον «*Ὅτι ἦραν τὸν Κύριον*», τῶν προπατόρων «*Πατέρων μνήμην σήμερον*», τοῦ ἁγίου «*Ἐδόξασεν ἐν θαύμασι*» καὶ θεοτοκίον «*Ἐκύησας πανάχραντε*».

Εἰς τοὺς Αἰνοὺς στιχηρὰ ἀναστάσιμα 2, τῶν προπατόρων προσόμοια 3 «*Πάντες τὴν τῶν σεπτῶν*» κ.λπ. καὶ τοῦ ἁγίου ἕτερα 3, εἰς στίχους τὰ δύο τελευταῖα α') «*Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τοῦ ὀσίου αὐτοῦ*», β') «*Οἱ ἱερεῖς σου, Κύριε, ἐνδύσονται δικαιοσύνην, καὶ οἱ ὄσιοί σου ἀγαλλιάσονται*», Δόξα, τὸ ἰδιόμελον τῶν προπατόρων «*Δεῦτε ἅπαντες πιστῶς*», Καὶ νῦν, «*Ἐπερευλογημένη*». Δοξολογία μεγάλη, «*Σήμερον σωτηρία*».

Εἰς τὴν λειτουργίαν. Τὰ ἀντίφωνα [ἢ τὰ τυπικὰ καὶ εἰς τοὺς μακαρισμοὺς 4 ἀναστάσιμα τροπάρια τοῦ ἤχου καὶ 4 ἐκ τῆς ζ' ὠδῆς τοῦ κανόνος τῶν προπατόρων].

ΜΕΤΑ ΤΗΝ Εἰσοδὸν ἀπολυτικά «*Τὸ φαιδρὸν τῆς ἀναστάσεως*», «*Ἐν πίστει τοὺς προπάτορας*», «*Τῆς συνόδου τῆς πρώτης*» καὶ τοῦ ναοῦ, κοντάκιον «*Ἡ παρθένος σήμερον τὸν προαιώνιον*».

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ. Ἀπόστολος –μετὰ τοῦ ἐν τῷ μηνολογίῳ προκειμένου– τοῦ ἱεράρχου, Κυρ. κς' ἐπιστ., «*Ὡς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε*» (Ἐφεσ. ε' 8-19)· Εὐαγγέλιον Κυρ. ια' Λουκᾶ, «*Ἐνθροπὸς τις ἐποίησε δεῖπνον μέγα*» (Λκ. ιδ' 16-24).

Εἰς τὸ Ἐξαιρέτως «*Ἄξιον ἐστίν*».

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ «*Αἰνεῖτε*»· «*Εἶδομεν τὸ φῶς*», καὶ τὰ λοιπὰ τῆς λειτουργίας ὡς συνήθως.

- 13. Δευτέρα.** Εὐστρατίου, Αὐξεντίου, Εὐγενίου, Μαρδαρίου καὶ Ὁρέστου τῶν μαρτύρων (δ' αἰ.)· Λουκίας μάρτυρος († 304).

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Δευτ. λ' ἑβδ. ἐπιστ. (Ἑβρ. η' 7-13)·
Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Δευτ. ιγ' ἑβδ. Λουκᾶ (Μρ. η' 11-21).

- 14. Τρίτη.** Θύρσου, Ἀπολλωνίου, Ἀρριανοῦ καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς μαρτύρων († 286-287).

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Τρ. λ' ἑβδ. ἐπιστ. (Ἑβρ. θ' 8-23)·
Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Τρ. ιγ' ἑβδ. Λουκᾶ (Μρ. η' 22-26).

- 15. Τετάρτη.** Ἐλευθερίου ἱερομάρτυρος καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ Ἀνθίας (β' αἰ.)

«Εἰ τύχοι ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου ἐν ἄλλῃ ἡμέρᾳ πλὴν Κυριακῆς, ἡ ἀκολουθία ψάλλεται κατὰ τὴν ἐν τῷ Μηναιῷ διάταξιν» (Τ.Μ.Ε., 15 Δεκ. §1), ἢ τοι μετὰ Παρακλητικῆς, ἄνευ εἰσόδου εἰς τὸν ἔσπερινόν καὶ ἄνευ καταβασίων εἰς τὸν ὄρθρον, ἀλλὰ μετὰ δοξολογίας μεγάλης. **Εἰς τὴν λειτουργίαν κοντάκιον** «*Ἡ παρθένος σήμερον τὸν προαιώνιον Λόγον*»· Ἀπόστολος: τοῦ ἱερομάρτυρος, 15 Δεκ., «*Μὴ ἐπαισχυνθῆς τὸ μαρτύριον*» (Β' Τιμ. α' 8-18)· Εὐαγγέλιον: ὁμοίως, Σαβ. α' ἑβδ. νηστ., «*Ἐπορεύετο ὁ Ἰησοῦς τοῖς σάββασι*» (Μρ. β' 23-γ' 5)· κοινωνικὸν «*Εἰς μνημόσυνον*».

Σημείωσις. Εἰς τοὺς γεραίροντας τὸν ἅγιον Ἐλευθέριον ναοὺς ἡ ἑορτάσιμος αὐτοῦ ἀκολουθία ψάλλεται ἄνευ Παρακλητικῆς ἐξ ἰδιαιτέρας φυλλάδος, συμφώνως μὲ τὴν ἐν αὐτῇ τυπικὴν διάταξιν.

- 16. Πέμπτη.** Ἀγγαίου προφήτου (500 π.Χ.). Θεοφανοῦς βασιλίσσης († 894), Μοδέστου ἀρχιεπ. Ἱεροσολύμων († 634).

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Πέμ. λ' ἑβδ. ἐπιστ. (Ἑβρ. ι' 35-ια' 7)·
Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Πέμ. ιγ' ἑβδ. Λουκᾶ (Μρ. θ' 10-15).

Σημείωσις. Εἰς τοὺς γεραίροντας τὸν ἅγιον Μόδεστον ναοὺς ἡ ἑορτάσιμος αὐτοῦ ἀκολουθία (ἢ τις εὐρίσκεται ἐν ἰδιαιτέρᾳ φυλλάδι ἢ ἐν τέλει τοῦ Μηναιῶ) ψάλλεται ἄνευ Παρακλητικῆς ἢ δὲ τοῦ Μηναιῶ καταλιμπάνεται (ψαλλομένη ἐν τοῖς ἀποδείπνοις).

- 17. Παρασκευή.** Δανιὴλ τοῦ προφήτου (560 π.Χ.) καὶ τῶν ἁγίων τριῶν παίδων Ἀνανίου, Ἄζαρίου καὶ Μισαήλ. Διονυσίου Αἰγίνης τοῦ θαυματουργοῦ († 1624) τοῦ ἐν Ζακύνθῳ.

«Ἡ ἀκολουθία ψάλλεται κατὰ τὴν ἐν τῷ Μηναιῷ διάταξιν» (Τ.Μ.Ε. 17 Δεκ. §1). Ἀπόστολος: προφήτου, α' Κυρ. ἐπιστ.

(ἀγ. Πάντων) (Ἑβρ. ια΄ 33-ιβ΄ 2)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Παρ. ιγ΄ ἔβδ. Λουκᾶ (Μρ. θ΄ 33-41). Κοινωνικὸν εἰς προφήτας «Ἀγαλλιᾶσθε, δίκαιοι».

Σημείωσις. Εἰς τοὺς γεραίροντας τὸν ἅγιον Διονύσιον ναοὺς ψάλλεται ἡ ἑορτάσιμος αὐτοῦ ἀκολουθία (ἢ τις εὐρίσκεται ἐν ἰδιαιτέρα φυλλάδι ἢ ἐν τέλει τοῦ Μηναίου), ἐν δὲ τῇ λειτουργίᾳ ἀναγνώσματα τοῦ ἱεράρχου, ἃ ζῆτει Νοεμβρίου 13ῃ. Ἡ δὲ ἀκολουθία τοῦ προφήτου καὶ τῶν τριῶν νέων καταλιμπάνεται ψαλλομένη ἐν τοῖς ἀποδείπνοις.

18. Σάββατον πρὸ τῶν Χριστουγέννων. Σεβαστιανοῦ, Ζωῆς κ.λπ. μαρτύρων († 287).

Ἡ ἀκολουθία τοῦ Σαββάτου μὲ ἀλληλουκία εἰς τὸν ὄρθρον (βλέπε ἔμπροσθεν εἰς τὰς γενικὰς τυπικὰς διατάξεις §§45-51) καὶ τὰ 8 νεκρώσιμα εὐλογητάρια. Ἀπόστολος: Σαβ. πρὸ Χριστοῦ γεννήσεως, Σαβ. κς΄ ἔβδ. ἐπιστ. (Γαλ. γ΄ 8-12)· Εὐαγγέλιον: ὁμοίως, Σαβ. ιβ΄ ἔβδ. Λουκᾶ (Λκ. ιγ΄ 19-29).

19. † ΚΥΡΙΑΚΗ ΠΡΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΕΩΣ. «Μνήμη πάντων τῶν ἀπ’ αἰῶνος Θεῶν εὐαρεστησάντων ἀπὸ Ἀδάμ ἄχρι καὶ Ἰωσήφ τοῦ μνήστορος τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου· ὁμοίως καὶ τῶν προφητῶν καὶ προφητίδων, ἐξαιρέτως δὲ τοῦ προφήτου Δανιὴλ (560 π.Χ.) καὶ τῶν ἁγίων τριῶν παιδῶν». Βονιφατίου μάρτυρος († 290). Ἄρεως († 308), Εὐτυχίου καὶ Θεσσαλονίκης μαρτύρων. Ἦχος πλ. α΄, ἑωθινὸν η΄ (τυπικὸν Κυριακῆς πρὸ τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως, περ. α΄ §§1-3).

Τὴν ἀκολουθίαν ζῆτει ἐν τῷ Μηναίῳ μετὰ τὴν 17ην Δεκεμβρίου.

Εἰς τὴν θ΄. Ἀπολυτίκιον «Ἀπόστολοι, μάρτυρες», Δόξα, «Μνήσθητι, Κύριε»· κοντάκιον «Ὡς ἀπαρχάς».

Εἰς τὸν ἑσπερινόν. Ὁ προοιμιακὸς καὶ τὸ Ψαλτήριον.

Εἰς τὸ «ΚΥΡΙΕ, ΕΚΕΚΡΑΞΑ» ἀναστάσιμα 6, καὶ τῶν πατέρων 3 «Τὰ τῶν πατέρων σήμερον πιστοί» κ.λπ. εἰς 4, Δόξα, «Δανιὴλ ἀνὴρ ἐπιθυμιῶν», Καὶ νῦν, «Ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ».

Εἰσοδος, «Φῶς ἰλαρόν», τὸ προκείμενον τῆς ἡμέρας καὶ τὰ ἐν τῷ Μηναίῳ ἀναγνώσματα τῆς Κυριακῆς.

ΑΠΟΣΤΙΧΑ τὰ ἀναστάσιμα, Δόξα, «Χαίρετε, προφήται τίμοι», Καὶ νῦν, θεοτοκίον «Ὡ θαύματος καινοῦ» (Παρακλητική, ἤχ. πλ. β΄, Σαβ. ἑσπέρας, εἰς τὰ ἀπόστιχα).

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ «Τὸν συνάναρχον Λόγον», Δόξα, «Μεγάλα τὰ τῆς πίστεως κατορθώματα», Καὶ νῦν, «Πάντα ὑπὲρ ἔννοιαν».

Εἰς τὸ μεσουκτικόν. Μετὰ τὸν ν' ψαλμόν, ὁ τριαδικὸς κανὼν τοῦ ἤχου, Δόξα, τὸ διὰ τὴν λιτὴν ἰδιόμελον «Βολίδες ἀστράπτοντες», Καὶ νῦν, θεοτοκίον «Ἀμαρτωλῶν τὰς δεήσεις» (Παρακλ., ἤχ. α', Δευτ. ἐσπέρας, εἰς τὸν στίχον)· τὰ τριαδικὰ «Ἄξιον ἐστί», τρισάγιον κ.λπ. καὶ ἀπολυτίκιον «Μεγάλα τὰ τῆς πίστεως».

Εἰς τὸν ὄρθρον. Μετὰ τὸν ἐξάψαλμον, εἰς τὸ «Θεὸς Κύριος» τὰ ἐν τῷ ἐσπερινῷ ἀπολυτίκια ὡς προεγράφησαν. [Τὸ Ψαλτήριον καὶ ὁ ἄμωμος.]

ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ τὰ ἀναστάσιμα τῶν δύο στιχολογιῶν (ἀλλ' εἰς τὸ Καὶ νῦν τῆς α' στιχολογίας τὸ θεοτοκίον τοῦ ἀναστασίμου ἀπολυτικίου «Χαῖρε, πύλη Κυρίου»). Εὐλογητάρια. Ἡ ὑπακοή, οἱ ἀναβαθμοὶ καὶ τὸ προκείμενον τοῦ ἤχου.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ἑωθινὸν (η') μετὰ πάσης τῆς συνήθους τάξεως αὐτοῦ.

ΚΑΝΩΝ μόνον ὁ τῶν πατέρων «Κύματι θαλάσσης», μετὰ δὲ τὸν εἰρμὸν ἐκάστης ὥδης τὸ ἀναστάσιμον τροπάριον μὲ στίχον «Δόξα τῇ ἀγία ἀναστάσει σου, Κύριε», τὰ ἐπόμενα μὲ στίχον «Ἅγιοι τοῦ Θεοῦ», καὶ εἰς τὰ δύο τελευταῖα Δόξα, Καὶ νῦν ἀπὸ γ' ὥδης ἡ ὑπακοή «Ἄγγελος παίδων ἐδρόσισε» καὶ τὸ ἀναστάσιμον κοντάκιον μετὰ τοῦ οἴκου χῦμα· ἀφ' ἧς τὸ κοντάκιον τῶν πατέρων μετὰ τοῦ οἴκου («Χειρὸν γραφὸν εἰκόνα», «Ἐκτείνῃς σου τὴν χεῖρα»), τὸ συναξάριον τῆς ἡμέρας καὶ τὸ ὑπόμνημα τῆς Κυριακῆς πρὸ τῶν Χριστουγέννων.

ΚΑΤΑΒΑΣΙΑΙ οἱ εἰρμοὶ «Χριστὸς γεννᾶται»· «Τὴν τιμωτέραν», «[Μεγάλυννον, ψυχὴ μου...] Μυστήριον ξένον».

ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΑ «Ἅγιος Κύριος» (γ'), τὸ η' ἀναστάσιμον «Δύο ἀγγέλους βλέψασα», τὸ τῶν πατέρων «Πατριαρχῶν οἱ πρόκριτοι» καὶ τὸ θεοτοκίον τοῦ ἀναστασίμου «Τριάδος, κόρη, πέφυκας».

Εἰς τοὺς Αἰνοὺς στιχηρὰ ἀναστάσιμα 4 καὶ τῶν πατέρων προσόμοια 3 «Ἄρόν σου τὴν φωνὴν» κ.λπ. εἰς 4 –εἰς τοὺς πρὸ αὐτῶν στίχους τὰ δύο τελευταῖα–, Δόξα, τῶν πατέρων «Τῶν νο-

μικῶν διδαγμάτων», Καὶ νῦν, «Ὑπερευλογημένη». Δοξολογία μεγάλη, «Ἀναστάς ἐκ τοῦ μνήματος» (ἢ «Σήμερον σωτηρία»).

Εἰς τὴν λειτουργίαν. Τὰ ἀντίφωνα [ἢ τὰ τυπικά καὶ εἰς τοὺς μακαρισμοὺς 4 ἀναστάσιμα τροπάρια τοῦ ἤχου καὶ 4 ἐκ τῆς ζ' ᾠδῆς τοῦ κανόνου τῶν πατέρων].

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟΝ ἀπολυτικά «Τὸν συνάναρχον Λόγον», «Μεγάλα τὰ τῆς πίστεως κατορθώματα» καὶ τοῦ ναοῦ, κοντάκιον «Ἡ παρθένος σήμερον τὸν προαιώνιον».

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ. Ἀπόστολος: Κυρ. πρὸ τῶν Χριστουγέννων, «Πίστει παρώκησεν Ἀβραάμ» (Ἐβρ. ια' 9-10, 32-40)· Εὐαγγέλιον: ὁμοίως, «Βίβλος γενέσεως Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Μτθ. α' 1-25).

Εἰς τὸ Ἐξαιρέτως «Ἄξιον ἐστίν».

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ «Αἰνεῖτε», καὶ τὰ λοιπὰ τῆς λειτουργίας ὡς συνήθως.

20. Δευτέρα. Προεόρτια τῶν Χριστουγέννων. Ἰγνατίου ἱερομάρτυρος τοῦ Θεοφόρου († 107). Φιλογονίου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας († 323), Ἰωάννου νεομάρτυρος ἐκ Θάσου († 1652).

Εἰδήσεις. 1. Ἀπὸ σήμερον εἰσέρχονται εἰς πάσας τὰς τακτικὰς ἀκολουθίας οἱ ἐν τῷ Μηναίῳ προεόρτιοι ὕμνοι τῶν Χριστουγέννων, οἳ τινες καὶ ἀναπληροῦν ἐν ταῖς καθημεριναῖς τοὺς ὕμνους τῆς Παρακλητικῆς, ἡ ὁποία σχολάζει μέχρι τῆς 14ης Ἰανουαρίου, πλὴν τῶν Κυριακῶν.

2. Διὰ τὰς ἀκολουθίας τῶν προεορτίων καθημερινῶν βλέπε ἔμ-προσθεν, εἰς τὰς γενικὰς τυπικὰς διατάξεις (§§52-63).

3. Εἰς τοὺς ἑσπερινοὺς τῶν προεορτίων καθημερινῶν ψάλλονται μετὰ τὸ «Νῦν ἀπολύεις» οἱ εἰς τὸ Μηναιὸν διὰ τὰ ἀπόδειπνα ὑπάρχοντες διώδιοι ἢ τριώδιοι ἢ πλήρεις κανόνες (Τ.Μ.Ε. Δεκ. 25 §23), μεθ' οὗς λέγεται τὸ τρισάγιον.

4. Ἔως τῆς 24ης Δεκεμβρίου εἰς πᾶσαν θ. λειτουργίαν (καὶ εἰς τὰς ὥρας μετὰ τὸ τρισάγιον) ψάλλεται τὸ κοντάκιον «Ἡ παρθένος σήμερον τὸν προαιώνιον Λόγον»· ὅπου δ' ἂν τελεῖται πανήγυρις, ψάλλονται καταβασίαι «Χριστὸς γεννᾶται».

Ἡ ἀκολουθία ὡς ἐν τῷ Μηναίῳ. Εἰς τὸν ἑσπερινὸν ἄνευ εἰσόδου· μετὰ τὸ «Νῦν ἀπολύεις» ψάλλεται τὸ τριώδιον «Ἡ ἀπόρητος Λόγου Θεοῦ κατάβασις». Εἰς τὸν ὄρθρον ἄνευ κα-

ταβασιῶν, ἀλλ' ἀπὸ γ', ς', η' καὶ θ' ὤδῃς οἱ εἰρμοὶ τῶν ὤδῶν αὐτῶν· ἄνευ δοξολογίας μεγάλης. Εἰς τὴν λειτουργίαν Ἀπόστολος ἡμέρας, Δευτ. λα' ἔβδ. ἐπιστ. (Ἐβρ. ια' 17-31)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Δευτ. ιδ' ἔβδ. Λουκᾶ (Μρ. θ' 42-ι' 1)· κοιωνικὸν «*Εἰς μνημόσυνον*».

21. Τρίτη. Ἰουλιανῆς καὶ τῶν σὺν αὐτῇ 500 μαρτύρων († 304). Θεμιστοκλέους μάρτυρος († 251).

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Τρ. λα' ἔβδ. ἐπιστ. (Ἐβρ. ιβ' 25-27, ιγ' 22-25)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Τρ. ιδ' ἔβδ. Λουκᾶ (Μρ. ι' 2-12).

22. Τετάρτη. Ἀναστασίας μεγαλομάρτυρος τῆς φαρμακολυτρίας († 304). Χρυσογόνου καὶ Θεοδότῃς μαρτύρων.

Ὁ ἥλιος εἰσέρχεται εἰς τὸν Αἰγόκερω. Ἀρχὴ τοῦ χειμῶνος.

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Τετ. λα' ἔβδ. ἐπ. (Ἰακ. α' 1-18)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Τετ. ιδ' ἔβδ. Λουκᾶ (Μρ. ι' 11-16).

23. Πέμπτη. Τῶν ἐν Κρήτῃ δέκα μαρτύρων († γ' αἰ.). Τὰ ἐγκαίνια τῆς ἀγίας τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, ἥτοι τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Πέμ. λα' ἔβδ. ἐπιστ. (Ἰακ. α' 19-27)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Πέμ. ιδ' ἔβδ. Λουκᾶ (Μρ. ι' 17-27).

24. Παρασκευή. Εὐγενίας ὀσιομάρτυρος († 262) καὶ Φιλίππου μάρτυρος τοῦ πατρὸς αὐτῆς, Βασίλλας καὶ Ἀχαϊκοῦ μαρτύρων.

Εἰς τὴν θ'. Ἀπολυτίκια «*Ἐτοιμάζον, Βηθλεέμ*», Δόξα «*Τὴν πολυθαύμαστον*»· κοντάκιον «*Ἡ παρθένος σήμερον τὸν προαιώνιον*».

Ἡ ἀκολουθία τῆς ἡμέρας ψάλλεται κατὰ τὴν ἐν τῷ Μηναιῷ τάξιν. Εἰς τὸν ἔσπερινόν μετὰ τὸ «*Νῦν ἀπολύεις*» συνάπτεται ὁ κανὼν τοῦ ἀποδείπνου «*Ἄρχων ἐξ Ἰούδα*» (μετὰ τῶν εἰρμῶν αὐτοῦ). Εἰς τὸν ὄρθρον μετὰ τὰ ἀπόστιχα, τὸ τρισάγιον κ.λπ. καὶ τὸ ἀπολυτίκιον «*Ἀπεγράφετο ποτέ*» λέγεται ἡ (μεγ.) ἀπολυσις. Ἐν συνεχείᾳ ψάλλονται αἱ

Μεγάλαι ὥραι (τυπικὸν 25ης Δεκεμβρίου, περίπτωσις α' §§2-5). Εἰς τὴν α' ὥραν «*Εὐλογητὸς ὁ Θεός*», [*Δόξα σοι, ὁ*

Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι», «Βασιλεῦ οὐράνιε»,] τρισάγιον κ.λπ., αἱ δὲ λοιπαὶ ὥραι ἄρχονται ἀπὸ τοῦ «Δεῦτε προσκυνήσωμεν», καθὼς ἐπισυνάπτονται εὐθὺς μετὰ τὴν εὐχὴν τῆς προηγουμένης ὥρας. Ἡ ἀκολουθία αὐτῶν ὡς ἔχει εἰς τὸ Μηναιὸν. Ἐν ᾧ ψάλλονται τὰ ἰδιόμελα τῆς γ', τῆς ς' καὶ τῆς θ' ὥρας, ὁ διάκονος (ἢ ὁ ἱερεὺς φέρον ἐπιτραχήλιον καὶ φελώνιον) θυμιᾷ [προπορευομένου λαμπαδούχου] τὸν ναὸν καὶ τὸν λαὸν μετὰ θυμιατοῦ (κατξίου).

Ὡρα θ'. Μετὰ τὰ δύο πρῶτα ἰδιόμελα τῆς ὥρας ὁ α' χορὸς ψάλλει Δόξα Πατρί, ὁ β' Καὶ νῦν, καὶ ὁ κανονάρχης ἰστάμενος εἰς τὸ μέσον τοῦ ναοῦ ἀναγινώσκει –κατὰ στίχον– «εὐλαβῶς καὶ κατὰ τὸ ὕφος τοῦ Εὐαγγελίου» τὸ ἰδιόμελον «*Σήμερον γεννᾶται ἐκ Παρθένου*» (τὸν μὲν πρῶτον τοῦτον στίχον λέγει τρίς, καὶ συνεχίζει τοὺς λοιποὺς «*Ράκει καθάπερ βροτὸς*» κ.λπ. ἀνὰ μίαν μέχρη τοῦ «*Προσκυνοῦμέν σου τὴν γένναν, Χριστέ*», ὃ περ ἐπαναλαμβάνει τρίς, τὸ δὲ «*Δεῖξον ἡμῖν*» ἅπαξ)· εἶτα οἱ χοροὶ ψάλλουν τοῦτο ἐναλλάξ κατὰ στίχον, μεθ' ὃ ἡ Προφητεία, ὁ Ἀπόστολος, τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὰ λοιπά. Μετὰ τὴν εὐχὴν «*Δέσποτα Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ*» [συνήθως παραλείπονται ἐν ταῖς ἐνορίαις τὰ τυπικά καὶ οἱ μακαρισμοί, καὶ] λέγεται εὐθὺς ἡ (μικρὰ) ἀπόλυσις. Ἐν συνεχείᾳ

Ὁ μέγας ἑσπερινὸς τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων μετὰ τῆς θ. λειτουργίας τοῦ μεγάλου Βασιλείου.

«*Εὐλογημένη ἡ βασιλεία*», ὁ προοιμακὸς, ἡ μεγάλη συναπτή.

Εἰς τὸ «*ΚΥΡΙΕ, ΕΚΕΚΡΑΞΑ*» στιχηρὰ ἰδιόμελα τῆς ἑορτῆς 4 «*Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ Κυρίῳ*» κ.τ.λ. εἰς 6, Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ ἔτερον ἰδιόμελον «*Αὐγούστου μοναρχήσαντος ἐπὶ τῆς γῆς*».

Εἰσοδὸς μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου, «*Φῶς ἰλαρόν*», καὶ εὐθὺς ἀναγινώσκονται τὰ

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ. Τὸ α' ἀνάγνωσμα «*Ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεός*»· εἶτα ὁ α' χορὸς τὸ τροπάριον «*Λαθὼν ἐτέχθης*», τοῦ ὁποίου τὸ ἀκροτελεύτιον «*Καὶ μάγους σοι προσήνεγκε*» ψάλλεται (ἀρχομένου τοῦ β' χοροῦ) μετὰ τῶν στίχων τοῦ πς' (86ου) ψαλμοῦ, ὡς ἐν τῷ Μηναιῷ, Δόξα, Καὶ νῦν, ὁ α' χορὸς τὸ αὐτὸ τροπάριον «*Λαθὼν ἐτέχθης*» ὀλόκληρον. Εἶτα τὸ ζ' ἀνάγνωσμα «*Παῖδιον ἐγεννήθη ἡμῖν*»· μετ' αὐτὸ ὁ β' χορὸς τὸ τρο-

πάριον «*Ἀνέτειλας, Χριστέ, ἐκ παρθένου*», τὸ ἀκροτελεύτιον τοῦ ὁποίου «*Μάγους ὀδηγήσας*» ψάλλεται (ἀρχομένου τοῦ α΄ χοροῦ) μετὰ τῶν στίχων τοῦ ἑβ΄ (92ου) ψαλμοῦ, ὡς ἐν τῷ Μηναίῳ, Δόξα, Καὶ νῦν, ὁ β΄ χορὸς τὸ αὐτὸ τροπάριον «*Ἀνέτειλας, Χριστέ*» ὀλόκληρον. Εἶτα τὸ ἡ΄ ἀνάγνωσμα «*Προσέθετο Κύριος*», μεθ' ὃ «*Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν*», «*Ὅτι ἅγιος εἶ, ὁ Θεὸς*» καὶ τὸ τρισάγιον. Προκειμένον καὶ ἀλληλουαίριον ὡς ἐν τῷ Μηναίῳ· Ἀπόστολος: τοῦ ἐσπερινοῦ, Σαβ. α΄ ἔβδ. νηστ., «*Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως*» (Ἐβρ. α΄ 1-12)· Εὐαγγέλιον: τῆς γ΄ ὥρας, «*Ἐξῆλθε δόγμα*» (Λκ. β΄ 1-20).

Καθεξῆς ἡ θ. λειτουργία τοῦ μεγ. Βασιλείου. Εἰς τὸ Ἑξαρέτως «*Ἐπὶ σοὶ χαίρει*». Κοινωνικὸν «*Αἰνεῖτε*· «*Εἶδομεν τὸ φῶς*». Ἀπόλυσις «*Ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν*».

25. † Σάββατον. Η ΚΑΤΑ ΣΑΡΚΑ ΓΕΝΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΥ ΚΑΙ ΣΩΤΗΡΟΣ ΗΜΩΝ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Τυπικὸν 25ης Δεκεμβρίου, περιπτ. α΄ §§7-8 καὶ περιπτ. β΄ §§16-17.

Εἰς τὸ μεσονυκτικόν. Μετὰ τὸν ν΄ ψαλμόν, τὰ διὰ τὴν λιτὴν στιχηρὰ τῆς ἑορτῆς (παραλειπομένων τῶν πρὸ τῶν δύο τελευταίων ιδιομέλων ὑπαρχόντων στίχων τῆς μικρᾶς δοξολογίας Δόξα, Καὶ νῦν) καὶ ἐν συνεχείᾳ τὰ 3 ιδιόμελα τοῦ στίχου τοῦ ἐσπερινοῦ «*Μέγα καὶ παράδοξον*» κ.λπ., ἄνευ τῶν πρὸ αὐτῶν στίχων, Δόξα, «*Εὐφράνθητι, Ἱερουσαλήμ*», Καὶ νῦν, «*Σπηλαίῳ παρῶκησας*», τρισάγιον κ.λπ., τὸ ἀπολυτίκιον «*Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ*».

Εἰς τὸν ὄρθρον. Μετὰ τὸν ἐξάψαλμον, εἰς τὸ «*Θεὸς Κύριος*» τὸ ἀπολυτίκιον «*Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ*» τρίς. [Τὸ Ψαλτήριον καὶ ὁ πολυέλεος «*Αἰνεῖτε τὸ ὄνομα Κυρίου*».]

ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ τὰ τῆς ἑορτῆς κατὰ σειράν· τὸ α΄ ἀντίφωνον τοῦ δ΄ ἤχου, τὸ προκειμένον, Εὐαγγέλιον ὄρθρου, ὁ ν΄ ψαλμὸς χῦμα, καὶ τὰ λοιπὰ ὡς ἐν τῷ Μηναίῳ.

ΚΑΝΟΝΕΣ, οἱ δύο τῆς ἑορτῆς μετὰ τῶν εἰρμῶν αὐτῶν («*ἄνευ στίχων*»), Δόξα, Καὶ νῦν εἰς τὰ δύο τελευταῖα τροπάρια ἐκάστης ὥδης τοῦ β΄ κανόνος· ἀπὸ γ΄ ὥδης ἡ ὑπακοὴ «*Τὴν*

ἀπαρχὴν τῶν ἐθνῶν» χῦμα· ἀφ' ᾧ τὸ κοντάκιον μετὰ τοῦ οἴκου τῆς ἑορτῆς καὶ τὸ συναξάριον.

ΚΑΤΑΒΑΣΙΑΙ διπλαῖ οἱ εἰρμοὶ «Χριστὸς γεννᾶται» καὶ «Ἔσωσε λαόν»· (ἀντὶ τῆς ὥδης τῆς Θεοτόκου *Τὴν τιμωτέραν*), ψάλλονται οἱ εἰρμοὶ καὶ τὰ τροπάρια τῆς θ' ὥδης τῶν δύο κανόνων μὲ τὰ ἐν τῷ Μηναίῳ μεγαλυνάρια τῆς ἑορτῆς· εἶτα οἱ δύο εἰρμοὶ μετὰ τῶν ἀντιστοίχων μεγαλυναρίων «*Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, τὴν τιμωτέραν... Μυστήριον ξένον*» καὶ «*Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, τὴν λυτρωσαμένην... Στέργειν μὲν ἡμᾶς*».

Τὸ ἕξαποστειλᾶριον ἐκ τρίτου, οἱ αἶνοι τοῦ Μηναίου, δοξολογία μεγάλη, καὶ τὸ ἀπολυτίκιον «*Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ*» ἅπαξ.

Εἰς τὴν λειτουργίαν. Τὰ ἀντίφωνα τῆς ἑορτῆς μετὰ τῶν ἐφουμνίων αὐτῶν.

ΕΙΣΟΔΙΚΟΝ «*Ἐκ γαστρὸς πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε· ὤμοσε Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται· σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ὁ ἐκ παρθένου τεχθεὶς, ψάλλοντάς σοι ἀλληλούια*».

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟΝ μόνον τὸ ἀπολυτίκιον «*Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ*» καὶ τὸ κοντάκιον τῆς ἑορτῆς «*Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει*». Ἀντὶ τρισαγίου «*Ὅσοι εἰς Χριστόν*».

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ. Ἀπόστολος: τῆς ἑορτῆς –μετὰ τοῦ προκειμένου αὐτοῦ–, 25 Δεκ., «*Ὅτε ἦλθε τὸ πλῆρωμα τοῦ χρόνου*» (Γαλ. δ' 4-7)· Εὐαγγέλιον: ὁμοίως, 25 Δεκ., «*Τοῦ Ἰησοῦ γεννηθέντος ἐν Βηθλεέμ*» (Μτθ. β' 1-12).

Καθεξῆς ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου. Εἰς τὸ Ἐξαίρετως «*Μεγάλυνον, ψυχὴ μου... Μυστήριον ξένον*».

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ «*Λύτρωσιν ἀπέστειλε Κύριος τῷ λαῷ αὐτοῦ· ἀλληλούια*»· ἀντὶ τοῦ Εἶδομεν τὸ φῶς, «*Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ*» ἅπαξ. Ἀπόλυσις ὡς εἰς τὸν ἑσπερινόν.

Σημειώσεις. Ἀπὸ τῆς σήμερον ἕως τῆς 4ης Ἰανουαρίου (2011) ἐπιτρέπεται κατάλυσις εἰς πάντα.

- 26. † ΚΥΡΙΑΚΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΓΕΝΝΗΣΙΝ.** «Ἰωσήφ τοῦ μνήστορος, Δαυὶδ τοῦ προφητάνακτος καὶ Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου». Ἡ σύναξις τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου. Εὐθυμίου

Σάρδεων ἱερομάστουρος τοῦ ὁμολογητοῦ († 840). ᾠχος πλ. β´, ἔωθινὸν θ´.

Τυπικὸν 25ης Δεκεμβρίου §§12-15 (τὰ τῆς Κυριακῆς μετὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν βλέπε ἐν τῷ Μηναίῳ μετὰ τὴν 26ην καὶ πρὸ τῆς 27ης Δεκεμβρίου).

Εἰς τὴν θ´. Ἀπολυτίκιον «Ἡ γέννησίς σου» κοντάκιον «Ἡ παρθένος σήμερον».

Εἰς τὸν ἔσπερινόν. Ὁ προοιμιακός (ἄνευ Ψαλτηρίου).

ΕΙΣ ΤΟ «ΚΥΡΙΕ, ΕΚΕΚΡΑΣΑ» ἀναστάσιμα 4, τῆς ἑορτῆς ἰδιόμελα 3 «Δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα» κ.λπ., καὶ τῶν θεοπατόρων ἕτερα 3 «Τὸν θεοπάτορα πάντες» κ.λπ., Δόξα, «Μνήμη ἐπιτελοῦμεν», Καὶ νῦν, τῆς ἑορτῆς «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ» (26 Δεκ.).

ΕΙΣΟΔΟΣ, «Φῶς ἰλαρόν», καὶ τὸ μέγα προκείμενον «Τίς θεὸς μέγας» κατὰ τὴν ἐν τῷ Μηναίῳ τάξιν.

ΑΠΟΣΤΙΧΑ τὰ ἀναστάσιμα, Δόξα, τῶν ἁγίων «Ἱερῶν μνήμη», Καὶ νῦν, τῆς 26ης Δεκ. «Ἐν Βηθλεὲμ συνέδραμον ποιμένες» (ἀπόστιχα ἔσπερινοῦ).

ΑΠΟΛΥΤΙΚΙΑ «Ἀγγελικαὶ δυνάμεις», Δόξα, «Εὐαγγελίζου Ἰωσήφ», Καὶ νῦν, «Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ».

ΑΠΟΛΥΣΙΣ «Ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεῖς... καὶ ἀναστὰς ἐκ νεκρῶν...».

Εἰς τὸ μεσονυκτικόν. Μετὰ τὸν ν´ ψαλμὸν ὁ τριαδικὸς καὶ τῶν ἡχῶν, τὰ τριαδικὰ «Ἄξιον ἔστί», εἶτα τρισάγιον κ.λπ. καὶ ἀπολυτίκιον «Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ».

Εἰς τὸν ὄρθρον. Μετὰ τὸν ἐξάψαλμον, εἰς τὸ «Θεὸς Κύριος» τὰ ἐν τῷ ἔσπερινῷ ἀπολυτίκια. [Τὸ Ψαλτήριον καὶ ὁ ἄμωμος.]

ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ τὰ ἀναστάσιμα καὶ ἀνά ἓν τῆς ἑορτῆς ἀντὶ θεοτοκίων (ζήτει τῇ 26ῃ). Εὐλογητάρια. Ἡ ὑπακοή, οἱ ἀναβαθμοὶ καὶ τὸ προκείμενον τοῦ ἡχῶν.

ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ ἔωθινὸν (θ´) μετὰ πάσης τῆς συνήθους τάξεως αὐτοῦ.

ΚΑΝΟΝΕΣ, ὁ ἀναστάσιμος μετὰ τῶν εἰρῶν, καὶ οἱ δύο τῆς Κυριακῆς μετὰ τὰ Χριστούγεννα. Ἀπὸ γ´ ᾠδῆς τὸ ἀναστάσιμον κοντάκιον μετὰ τοῦ οἴκου (χῦμα) καὶ ψάλλεται τὸ μεσῶδιον κάθισμα τῆς Κυριακῆς μετὰ τὰ Χριστούγεννα «Πατρός ὡς ἀληθῶς», Δόξα, Καὶ νῦν, τὸ ἕτερον «Χορὸς τῶν προφητῶν» ἀφ´ ε´

τὸ κοντάκιον μετὰ τοῦ οἴκου τῆς ἀκολουθίας τῆς Κυριακῆς μετὰ τὰ Χριστούγεννα καὶ τὰ συναξάρια.

ΚΑΤΑΒΑΣΙΑΙ οἱ εἰρμοὶ «Ἔσωσε λαόν»· δὲν ψάλλομεν τὴν τιμιωτέραν, ἀλλ' ἀντ' αὐτῆς λέγονται οἱ εἰρμοὶ καὶ τὰ τροπάρια τῆς θ' ὥδης ἀμφοτέρων τῶν κανόνων τῆς ἑορτῆς ἐφύμνια εἰς τὰ μεγαλυνάρια αὐτῶν, ὡς χθές, καὶ εἶτα, «[Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, τὴν τιμιωτέραν...] Στέργειν μὲν ἡμᾶς».

ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΑ «Ἅγιος Κύριος», τὸ θ' ἀναστάσιμον «Συγκεκλεισμένων, δέσποτα», τῶν θεοπατόρων «Σὺν Ἰακώβω μέλψωμεν», καὶ τῆς ἑορτῆς «Ἐπεσκέψατο ἡμᾶς».

ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΑΙΝΟΥΣ στιχηρὰ ἀναστάσιμα 4 καὶ τῆς ἑορτῆς 4 «Εὐφραίνεσθε, δίκαιοι» κ.λπ. –εἰς στίχους τὰ δύο τελευταῖα α') «Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου, ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου», β') «Ἐκ γαστροῦ πρὸ ἑωσφόρου ἐγέννησά σε· ὤμοσε Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται»–, Δόξα, τὸ ἰδιόμελον τῆς Κυριακῆς μετὰ τὰ Χριστούγεννα «Αἶμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ», Καὶ νῦν, «Σήμερον ἡ ἀόρατος φύσις» (βλέπε 26η Δεκεμβρίου). Δοξολογία μεγάλη, «Ἀναστάς ἐκ τοῦ μνήματος» (ἢ «Σήμερον σωτηρία»).

Εἰς τὴν λειτουργίαν. Τὰ ἀντίφωνα τῆς ἑορτῆς μετὰ τῶν ἐφυμνίων αὐτῶν ὡς ἀκριβῶς ἔχουν εἰς τὸ Μηναῖον.

ΕΙΣΟΔΙΚΟΝ «Δεῦτε προσκυνήσωμεν... Σῶσον ἡμᾶς... ὁ ἀναστάς ἐκ νεκρῶν...».

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΙΣΟΔΟΝ ἀπολυτίκια «Ἀγγελικαὶ δυνάμεις», «Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ», «Εὐαγγελίζου Ἰωσήφ», καὶ τοῦ ναοῦ, κοντάκιον «Ἡ παρθένος σήμερον». Ἀντὶ τρισαγίου «Ὅσοι εἰς Χριστόν».

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ. Ἀπόστολος: Κυριακῆς μετὰ τὰ Χριστούγεννα, Κυρ. κ' ἐπιστ., «Γνωρίζω ὑμῖν τὸ εὐαγγέλιον» (Γαλ. α' 11-19)· Εὐαγγέλιον: ὁμοίως, «Ἀναχωρησάντων τῶν μάγων» (Μτθ. β' 13-23).

Εἰς τὸ Ἐξαιρέτως «[Μεγάλυνον, ψυχὴ μου, τὴν τιμιωτέραν...] Στέργειν μὲν ἡμᾶς».

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ «Λύτρωσιν ἀπέστειλε Κύριος τῷ λαῷ αὐτοῦ· ἀλληλουία»· ἀντὶ τοῦ Εἶδομεν τὸ φῶς τὸ «Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ». Ἀπόλυσις ὡς ἐν τῷ ἔσπερινῷ.

Εἰδήσεις. 1. Ἐπὶ αὐριον ἕως τῆς 30ῆς Δεκ. τῶν κανόνων τοῦ Μηναίου προτάσσονται οἱ τῆς ἑορτῆς· τὴν μὲν 27ην καὶ 29ην ὁ α΄ κανὼν, τὴν δὲ 28ην καὶ 30ὴν ὁ β΄. Καταβασίαι, ἐὰν ἑορτάζεται ἅγιος, «Ἐσωσε λαόν».

2. Ἐως τῆς 30ῆς Δεκεμβρίου ἀντίφωνα τὰ τῆς ἑορτῆς· εἰσοδικὸν «Δεῦτε προσκυνήσωμεν... Σῶσον ἡμᾶς ὁ ἐκ παρθένου τεχθεὶς»· κοντάκιον «Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίθει».

3. Ἐως τῆς ἀποδόσεως τῆς ἑορτῆς εἰς πάσας τὰς ἀκολουθίας ἀπολυσις «Ὁ ἐν σπηλαίῳ γεννηθεὶς καὶ ἐν φάτνῃ ἀνακλιθεὶς διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν Χριστὸς ὁ ἀληθινὸς Θεὸς ἡμῶν».

27. Δευτέρα. † Στεφάνου πρωτομάρτυρος καὶ ἀποστόλου († 34). Θεοδώρου ὀσίου τοῦ γραπτοῦ († 840).

Εἰδήσεις. Εἰς πάσας τὰς μεθεόρτους καθημερινὰς αἱ ἀκολουθίαι ψάλλονται μόνον ἐκ τοῦ Μηναίου (ὄρα ἔμπροσθεν γεν. τυπικὰς διατάξεις §§52-63).

Αἱ ἀκολουθίαι τοῦ πρωτομάρτυρος καὶ τοῦ ὀσίου συμπάλλονται μετὰ τῆς ἀκολουθίας τῆς ἑορτῆς, ὡς ἐν τῷ Μηναίῳ. Εἰς τὸν ἑσπερινὸν ἄνευ εἰσόδου. Εἰς τὸν ὄρθρον ἄνευ καταβασίων, στιχολογοῦμεν δὲ «Τὴν τιμιωτέραν» μετὰ τοὺς αἶνους παραλείπονται τὰ ἀπόστιχα καὶ ψάλλεται δοξολογία μεγάλη.

Εἰς τὴν λειτουργίαν. Ἀντίφωνα τῆς ἑορτῆς. Εἰσοδικὸν «Δεῦτε προσκυνήσωμεν... Σῶσον ἡμᾶς... ὁ ἐκ παρθένου τεχθεὶς». Μετὰ τὴν εἴσοδον ἀπολυτικά «Ἡ γέννησίς σου», «Βασίλειον διάδημα» καὶ τοῦ ναοῦ· κοντάκιον «Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίθει». Τρισάγιον. Ἀπόστολος: τοῦ πρωτομάρτυρος, Δευτ. γ΄ ἐβδ. Πράξ., «Στέφανος πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως» (Πρξ. ζ΄ 8-ζ΄ 5, 47-60)· Εὐαγγέλιον: ὁμοίως, Κυρ. ιγ΄ Ματθ., «Ἀνθρωπὸς τις ἦν οἰκοδεσπότης» (Μτθ. κα΄ 33-42). «Ἀξίον ἐστί». Κοινωνικὸν «Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν».

28. Τρίτη. Τῶν ἁγίων Δισμυρίων τῶν ἐν Νικομηδείᾳ καέντων μαρτύρων († 302). Γλυκερίου μάρτυρος.

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Τρ. λβ΄ ἐβδ. ἐπιστ. (Ἰακ. γ΄ 1-10)· Εὐαγγέλιον: ὁμοίως, Τρ. ιε΄ ἐβδ. Λουκᾶ (Μρ. ια΄ 11-23).

29. Τετάρτη. Τῶν ἁγίων νηπίων τῶν ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου ἀναιρεθέντων· Μαρκέλλου ὀσίου. Γεωργίου Νικομηδείας, ποιητοῦ τῶν κανόνων.

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Τετ. λβ' ἔβδ. ἐπιστ. (Ἰακ. γ' 11-δ' 6)·
Εὐαγγέλιον: νηπίων, θ' ὥρας Χριστουγέννων (Μρ. β' 13-23).

- 30. Πέμπτη.** Ἀνυσίας ὀσιομάρτυρος τῆς ἐν Θεσσαλονίκη († 285-305). Φιλεταίου μάρτυρος († 351), Λέοντος ὀσίου ἀρχιμανδρίτου, Γεδεὼν ὀσιομάρτυρος τοῦ νέου τοῦ ἐν Τυρνάβῳ († 1812).

Συμφάλλεται σήμερον καὶ ἡ ἀκολουθία τῆς ἁγίας Μελάνης, διότι αὐρίον ἀποδίδεται ἡ ἑορτὴ τῆς τοῦ Χριστοῦ γεννήσεως.

Ἀπόστολος: ἡμέρας, Πέμ. λβ' ἔβδ. ἐπιστ. (Ἰακ. δ' 7-ε' 9)·
Εὐαγγέλιον, ἡμέρας, Πέμ. ιε' ἔβδ. Λουκᾶ (Μρ. ια' 27-33).

- 31. Παρασκευή.** Ἀπόδοσις τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων. Μελάνης ὀσίας τῆς Ῥωμαίας († 449), Ζωτικῆ ὀρφανοτρόφου (δ' αἰ.).

Ἡ ἀκολουθία ὡς ἐν τῇ κυρία ἡμέρᾳ τῆς ἑορτῆς (25 Δεκεμβρίου) ἄνευ ὅμως τῶν ἀναγνωσμάτων, τῆς λιτῆς καὶ τοῦ πολυελέου.

Εἰς τὸν ἑσπερινὸν μετὰ τὸ δοξαστικὸν τῶν ἑσπεριῶν γίνεται εἴσοδος, «*Φῶς ἱλαρὸν*» καὶ τὸ προκείμενον τῆς ἡμέρας. Τὰ ἀναγνώσματα καταλιμπάνονται. Ἀπόστιχα τὰ τῆς ἑορτῆς, ὡς ἐν τῷ Μηναίῳ, καὶ τὸ ἀπολυτίκιον «*Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ*» γ'. Ἀπόλυσις ὡς ἐν τῇ ἑορτῇ.

Εἰς τὸν ὄρθρον δὲν λέγεται τὸ μετὰ τὸν πολυέλεον κάθισμα οὔτε Εὐαγγέλιον. Ἀπὸ γ' ὥδῃς τῶν κανόνων, ἀντὶ τῆς ὑπακοῆς, τὸ μετ' αὐτὴν κάθισμα «*Ἀγαλλιάσθω οὐρανός*» δις· ἀφ' ε' τὸ κοντάκιον καὶ ὁ οἶκος τῆς ἑορτῆς, τὸ συναξάριον τῆς 31ης Δεκεμβρίου. Καταβασίαι διπλαῖ καὶ ἡ θ' ὥδῃ ὡς ἐν τῇ ἑορτῇ.

Εἰς τὴν λειτουργίαν. Ἀντίφωνα καὶ εἰσοδικόν, ὡς ἐν τῇ ἑορτῇ· ἀπολυτίκιον «*Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ*», κοντάκιον «*Ἡ παρθένος σήμερον*». Τρισάγιον. Ἀπόστολος ἡμέρας, Παρ. λβ' ἔβδ. ἐπιστ. (Α' Πέτρ. α' 1-β' 10)· Εὐαγγέλιον: ἡμέρας, Παρ. ιε' ἔβδ. Λουκᾶ (Μρ. ιβ' 1-12). Καθεξῆς ἡ θεία λειτουργία τοῦ ἱ. Χρυσοστόμου, ὡς ἐν τῇ ἑορτῇ. Εἰς τὸ *Ἐξαιρέτως*, «*Μεγάλυνον, ψυχή μου, τὴν τιμιωτέραν... Στέργειν μὲν ἡμᾶς*»· κοινωνικὸν «*Λύτρωσιν ἀπέστειλε Κύριος τῷ λαῷ αὐτοῦ· ἀλληλούια*»· ἀντὶ τοῦ *Εἶδομεν τὸ φῶς* «*Ἡ γέννησίς σου, Χριστέ*». Ἀπόλυσις ἡ τῆς ἑορτῆς.